

Устанички дани 1941 године у подгрмечу - Лушци паланка и околна села

Успостављањем усташке власти, после пропасти Југославије, на територији среза Сански Мост брзо је успостављена строга контрола. Посебно се пазило на људе који су се враћали из војске и на ђаке. Усташка власт предузела је низ мера да би држала под контролом све те људе. Подофицири, официри, ђаци и др. службеници били су подвргнути сталној присмотри. Неки од њих одмах су запослени у разним надлештвима општина и тако сваки дан били на очима усташким патролама које су се врзмале око разних уреда. За тај рад нико од позваних није био плаћен. То је био тз. Обавезан (присилни) рад. Поред тога уведен је и присилан рад на путевима. Сви одрасли мушкарци били су обавезни да раде на путевима. Усташке патроле често су обилазиле ове људе и пријетиле силом ако се не буде редовно долазило на рад. Тих дана заведене су мјере одузимања жита. Општинске власти на брзину су расписале коју количину сељаци треба да даду, одредиле место где жито мора бити доведено. Већ у току маја почело се причати и о именовану таоца, који ће одговарати пред властима за провођење свих мјера које власти одређују, а уз то и за мир и ред по селима. Најстрожије је контролисано спровођење наредбе о предаји оружја, свих врста, властима. У овим селима велик број сељака имао је ловачке пушке, пиштоље и друго оружје. Многи су по повратку из војске донели карабине, а понеки од сељака куповали су пушке и муницију од војника који су се, после распада војске, преко ових села враћали кућама. У том смислу први су подвргнути проверавању подофицири и официри. Крајем јуна првог су ухапсили Ђурина Предојевића из села Подкраја, општина Лушци Паланка. У циљу његовог хапшења у Паланку је дошло 12 усташа. Тражили су му да преда оружје, али је он изјавио да га је предао властима, што није било тачно, јер је исти сакрио. Ова патрола га је ухапсила и одвела у село Врпоље недалеко од Санског Моста. Тамо су га задржали у затвору три дана. Сместили су га у малу и загушљиву собу у којој се просто гушио од спарине. Трећи дан није више могао издржати у тој просторији и молио је да га пусте мало на ваздух. То му је дозвољено, али су га за то време чувала четири стражара. Док су пазили на Ђурина стражари су водили међусобно разговор и нарочито наглашавали да човечији живот није ништа „данас јеси а сутра те нема“. Овај разговор био је претња од стране усташких стражара и наредну ноћ Ђурин није спавао. Очекивао је само најгоре. У току тих дана вршили су саслушавање испитујући детаљно како је дошао из војске, где му је оружје итд. Нарочито су инсистирали да каже где му је оружје. Ђурин је објашњавао да га је првог дана, према наређењу власти, предао у Санском Мосту, али да није добио никакву потврду. Усташе су то провериле код средских власти у Санском Мосту и добили су одговор да првог дана, одређеног за предају оружја, није издавана никаква признаница. Видевши да их Ђурин није „преварио“ пустили су га наредивши му да се сваког дана мора јављати жандармеријској станици у Лушци Паланци. Ђуриновом пуштању из затвора у многоме је допринео и позитиван став командира

жандармеријске станице Јуре Мусе, а и жандара Липоцва, који су гарантовали за Ђурина.

Непосредно после Ђуринова изласка из затвора позвао га је један муслиман, трговац из села Врпоље, у своју радњу и понудио га ракијом. Ту је с њим мало разговарао и Ђурину говорио да нису сви муслимани лоши и да тамо у свом селу каже да има добрих муслимана и да нису сви лоши. Овај човек је и у току рата остао на страни покрета и јединства народног.

Ђурин се вратио у село 28 јуна, али видивши какав је однос према њему био и чувши претње усташа, није био сигуран да спава код куће те је ноћивао у околним селима на самим падинама Грмеча у кућама Ковачевића Симе и Миле. Иако му је било строго наређено да се јавља жандарским властима он то није чинио. Осетивши да постоји опасност од даљих мера усташких власти Ђурин је о томе почео разговарати са извесним људима из села за које је био сигуран да им се може поверити. Тих дана састајао се са Косовцем Стојаном и Делић Илијом код куће Косовчеве. На тим састанцима Ђурин им је причао о свему што је видео и осјетио у Санском Мосту по изласку из затвора. Испричао је о претњама које је чуо од усташа, а и о односу према њему. Овде су њих тројица први пут разговарали о томе да би требало што опрезније људе обавештавати и упозоравати их да се пазе, а и да се почне са прикупљањем оружја. Ово је био први састанак, почетком јула, на коме се говорило о организованим припремама. Договорили су се да са радом наставе и то у циљу припреме за дизање устанка. Овде су се споразумјели да Ђурин брине о прикупљању оружја и стварању евиденције који људи имају пушке, да обавештава људе о стању и догађајима у околним селима. После извесног времена одржан је и други састанак у Керкезовом Гају на коме су учествовали Предојевић Ђурин, Јово и Гојко, Грбић Васо, Стојан Косовац и Илија Делић. На овом састанку Ђурин је присутне упознао са приликама у селима, о томе с сим се повезао и разговарао, о припремама за устанак, прикупљању оружја и муниције. Ђурин је овде изнео, да су људи, са којим је разговарао, идеју о припремама радо примили, али да се код извесног дела осјећа велика опрезност, јер су се бојали репресалија од стране власти, а нису се осјећали спремни да могу одмах постићи неки успијех. Поред разговора о стању у селима и организационим мјерама овде је било ријечи и о томе да ће у случају устанка доћи помоћ од Совјетског Савеза. Читани су разни летци и огласи преко којих су усташке власти позивале на ред и упућивале разне опомене становништву. Из ових летака на састанку се извукао закључак да власт жели да има на окупу људе како би их лакше покупила и позатварала у случају неких немира.

У неким селима усташе су већ биле одвеле већи број таоца из угледнијих сељачких породица у затвор у Санском Мосту и то без икаквог објашњења. Дотада је већ било одвезено много жита и предано властима. Све те мјере указивале су да усташе припремају масовна хапшења. Гласови о покрштавању и другим насиљима, стрељање у Санском Мосту, уливали су страх и нико се више није осећао сигурним код куће.

28. јула навече одржан је састанак код цркве у Лушци Паланци на коме су били Предојевић Ђурин, Косовац Стојан и Стево, Грбић Васо, Праштало Славко, Делић Никола и Батоз Перо. Овај састанак је сазван на иницијативу групе из Поткраја преко Стеве Косовца, који је добро познавао Павла Мутића и Славка Праштала из Лушци Паланке, те је и њих позвао на овај састанак. На овом састанку говорило се о припремама које су већ вршене, о оружју и муницији са којом се располаже, о људима на које се одмах може рачунати да ће узети учешће у устанку. Ту су детаљно говорили о приликама у селима и на крају се констатовало да су прилике за дизање устанка повољне. Расположењу за устанак допринела је и вест о убиству усташког официра на прузи између Санице и Дрвара. Уз то се чуло о борбама у Дрвару, причало се да стиже руска војска, да ће авиони бацати оружје итд. Ове вести, које су допирале са разних страна сигурно су биле свесно ширене од стране чланова КП, како би се свјет што масовније дигао на устанак.

Како се на овом састанку установило колико има оружја и муниције, који су људи спремни да одмах ступе у борбу, одлучено је да се прво изврши напад на касарну у Лушци Паланци. Њена посада састојала се од 7 жандарма. Да би се људи обавјестили и обавиле остале припреме учесници на овом састанку одлучили су да напад на касарну изврше 30. јула ујутро.

Међутим, 28. јула, пре подне, у селу Бенаковац, на цести између Босанске Крупе и Лушци Паланке, дошло је до сукоба између сељака и жандарма, у коме су сељаци убили једног жандарма. На ову вијест из Босанске Крупе су стигле усташе и у одмазди запалили су неколико кућа. Пошто се овај догађај одиграо на граници срезова Босанске Крупе и Санског Моста, усташке власти из Санског Моста наредиле су жандармима из Лушци Паланке да и они крену на бенаковац и да установе шта се то тамо догодило. Жандарску патролу из Лушци Паланке возио је Дане Миљуш из села Миљеваца.

По повратку усташа у Босанску Крупу и Жандарма у Лушци паланку са Бенаковца сељаци су у првом сутону 28. јула напали жандармеријску станицу на Бенаковцу, разоружали жандарме и запалили станицу. Учесници у овом нападу одмах су кренули према Лушци Паланци. У овој групи налазили су се Никола Бундало, Никица Смиљанић, Драго Мајкић, Ђурашиновић Бошко и други. Око пола ноћи, 28. Јула, ова група стигла је пред Лушци Паланку. Прозлазећи кроз село Поткрај позвали су Ђурина Предојевића, који им се прикључио и одмах кренуо са њима у Лушци Паланку. Он је одмах послао човјека да обавјести Косовца Стојана и Стеву и остале у селима да одмах крену у Паланку, јер су стигли устаници са Бенаковца и да ће се у заједници са њима извршити напад на касарну и жандарме у Паланци. У току ноћи сазнало се за ову вјест у свима околним селима, тако да је у зору 29. Јула, стигло у Паланку врло много људи из свих околних села. По прикупљању људи у току ноћи направљен је план напада на касарну и извршен је распоред по групама, којима је одређен задатак и правац напада. Непосредно пред зору, око три сата послерије пола ноћи отпочео је напад на касарну.

Иако је напад извршен изненада, а изгледа да су жандарми били у сталној приправности заплашени догађајима на Бенаковцу и у Дрвару, посада из касарне пружила је отпор и после двочасовне борбе били су побјеђени. Жандарми су разоружани и стављени у затвор. Одмах по заузећу касарне устаници са Бенаковца вратили су се на свој терен.

Група из Паланке и Поткраја, која је 28. јула имала састанак код цркве, по завршетку акције на жандармерију, одржала је краћи састанак и за команданта мјеста изабрала Ђурина Предојевића. За организовање фронта према Санском Мосту и руковођење са устаницима изабрана је група у коју су ушли: Батоз Перо, Гагић Миле, Прашталo Славко и Мутић Павле. У овој групи за главног руководиоца изабран је Батоз Перо. Док су вршене ове организационе припреме група устаника кренула је према Санском Мосту, где се већ у затвору налазило око 7.000 Срба, и у селу Миљевцима, око 10 сати прије подне, сусрела је групу усташа која је ишла из Санског Моста као појачање жандармима у Паланци. У сукобу усташа са устаницима убијен је један усташа и заробљен је његов карабин. Остале усташе пред гоњењем устаника побегле су у Сански Мост. Тога дана рано ујутро побегле су све муслиманске породице (изузев Мума у Напрељу) из села: Скуцани Вакуф, Горице, Напреље, Фајтовци, Модра, Окреч, Горњи Каменград, Доњи Каменград и др. Устаници нису вршили никаква насиља ни пљачку по опустелим муслиманским селима.

У току јутарњих часова 29. јула стигли су устаници из Мајкић Јапре, са Липника, из Скуцаног Вакуфа и придружили се устаницима из Лушци Паланке, Миљеваца, Предојевић Главице, Поткраја и других села на Виторози и Бошњацима и одмах приступили организовању фронта према Санском Мосту.

Истовремено устаници из Јелашиноваца, са Међеђег брда, Тук Бобије и осталих села, под руководством Петра и Михаила Шкундрића и Милана Миљевића, организовали су такође фронт према Санском Мосту на положајима Дабар-Еминовци (сада Босански Милановац). Одмах су предузете мјере за рушење комуникација, прекопавана је цеста Сански Мост-Лушци Паланка на више мјеста. Током дана једна група устаника, коју је водио (?) отишла је у нека села непосредно испред Санског моста. У Горњом Каменграду, где се налазила усташка општина, из трговинских радњи и општинске канцеларије устаници су узели црвено платно, радио апарат и један бицикл. Од овог платна направљена је застава и исјечене су траке које су устаници повезивали око руке. Истог дана на поменутих положајима устаници су вјећали о покрету према Санском Мосту и нападу на град у циљу ослобођења затвореника. Међутим, услед недостатка оружја, непознавања правога стања у Санском Мосту и тешке приступачности граду, који лежи у равници, а раздваја га ријека, није донешена одлука да се одмах нападне на Сански Мост већ је ријешено да треба прије нападати и ликвидирати мања упоришта усташка као што су Стари Мајдан, Будимлић Јапра и др. У току задњих дана јула и првих дана августа организован је фронт према Санском

Мосту, старом Мајдану и другим упориштима непријатеља. Први положаји протезали су се од села Дабра, преко Еминоваца, Скуцаног Вакуфа и Липника.

Послије сређивања устаника на положајима, формирања десетина и водова, стигла је вијест да се припрема напад на Будимлић Јапру и да је потребно послати помоћ. У вези с тим одлучено је да се одабере група устаника, да им се да оружје и да се упуте, као помоћ устаницима који припремају напад на Будимлић Јапру. Ова група добро је наоружана и упућена на задатак. Међутим, скоро цео фронт остао је са малим бројем пушака, па је тим био ослабљен. Тих дана непријатељ је запазио слабу активност устаника, која је била условљена одласком добро наоружане групе на Будимлић Јапру, и предузео је напад на положаје према Лушци Паланци. Устаници на положајима, проценили су, да неће бити у стању да пруже отпор непријатељу, па су одмах извјестили команду мјеста у Лушци Паланци да је потребно обавијестити и народ, да се припреми за повлачење у Грмеч. Тих дана усташе су успјеле да присиле устанике на повлачење и они су одступили у Грмеч, а заједно са њима пошао је и народ из села носећи са собом најнужније и гонећи стоку. Мада су положаји остали празни, а и народ се повукао из села у Грмеч, непријатељ је ипак опрезно наступао. Првог дана по повлачењу устаника из Лушци Паланке је побјегао Миле Топић, бивши предузимач. Он је пустио жандарме из затвора, а касно навече, и са њима отишао у Сански Мост. По доласку у Сански Мост он је извјестио усташе о стању код устаника. Но усташе су ипак опрезно наступале, и тек трећи дан, прије подне упале су усташе и попалиле Миљевце, део Лушци Паланке. Навече су се повукли у Сански Мост и другог дана су довели масу пљачкаша, који су одводили стоку, пљачкали по кућама и палили у Лушци Паланци и Прашталима. Тога дана Миланчић Миљевић, са групом устаника, напао је усташе и пљачкаше у подножју Виторога убивши једног усташу и неколико пљачкаша. Овом његовом акцијом разбијене су усташе и протјеране из Лушци Паланке. Бјежећи оставили су стоку и опљачкане ствари по кућама.

Један дио устаника, за вријеме док се налазио са народом у Грмечу, организовао је збјегове, објашњавао народу ситуацију и даље наставио са учвршћивањем организације међу устаницима. Одмах су предузете мјере да објезбеди народ у збјеговима. Организоване су патроле које су имале задатак да осматрају одакле ће наићи непријатељ и да организују отпор. Једна патрола коју је водио Ђурин, а са њим су били Делић Никола и Мајкић Бранко, отишла је у Паланку и отуда, из зграде основне школе, однели радио апарат са батеријама, који је кориштен за слушање вијести. Тога дана на овај терен у Грмечу дошао је Петар Шкундрић са намјером да се договори са Ђурином о мјерама за вођење борби и устанка. Овом приликом су се договорили да Ђурин поново организује фронт од Липника, преко Скуцаног Вакуфа до Виторога и Бошњака преко Дабра до Санице. Уз то су се договорили да се одмах предузму свје мјере за враћање народа у села и да се настави са редовним пословима, првенствено око сређивања љетине. Истог дана наишао је Мирко Пекић, учитељ из села Скакавца, поред Петровца. Он се налазио на путу за Козару. Имао је кожни капут и није смио да у

њему путује, јер би тако могао на себе скренути пажњу од стране власти. Тражио је од Ђурина да му нађе неки сељачки капут да га замјени што би му олакшало прелазак на Козару. Ђурин му је пронашао капут. Ту су заједно ручали. Разговор су водили о будућим борбама и о новом сусрету у Приједору. И заиста та им се жеља испунила. У прољеће 1942 срели су се у селу Миљковац на састанку где су вршене припреме за напад на Приједор.

Послије овог састанка извјештени су устаници на положајима испод Грмеча и по збијеговима да наредног дана дођу на састанак код цркве у Лушци Паланци. Овај састанак одржан је и на њему је изабран Перо Јелача за командира чете, а за командире водова изабрани су Ђурин Предојевић и Милан Миљуш. Паланска чета држала је положај према Санском Мосту и Старом Мајдану. На овом састанку одлучено је да се устаници у овој чети смењују на положајима свако осам дана како би се омогућило да се редовно обављају пољски послови. Међутим, командни кадар чете био је сталан. Кроз кратко вријеме испоставило се да Перо Јелача, због старости, није био подесан за командира чете. Петнаест дана после састанка код цркве дошао је Петар Војиновић, командат герилских одреда Крупа, Сана и одржао састанак у Мутића гају. На састанку су били присутни Ђурин, Јелача, Павле Мутић, Славко Праштало и много становника из Паланке и других села. На овом збору Војиновић је говорио о ситуацији у нашој земљи, о борби ССР-а и Црвене армије, организацији устанка, о начину борбе против усташа и потреби веће активности. Војиновић је нарочито објашњавао праведност наше борбе и особито наглашавао значај братства и јединства међу народима Југославије, истичући да злочине врше усташе и да за то није крив народ. Послије сусрета са руководиоцима устанка на овом терену Војиновићу се учинило да извјесни људи нису довољно активни, па је у разговору са Ђурином о томе говорио и њему препоручио да је потребно да он узме команду у своје руке. Захваљујући правилној оријентацији и објашњењима на зборовима ни народ ни устаници нијесу тежили одмазди над муслиманским свијетом и испражњеним селима.

Устаничке јединице нијесу располагале са довољно муниције и оружја, а и оно што су имале било је распоређено на једном широком положају и отежавало је извођење једне снажније акције. Из тих разлога одлучено је да се оформи један стални вод и прикупи све оружје, а да се велики број људи ослободи дужности и врати кућама. За командира овог вода изабран је Ђурин Предојевић. Вод је имао 24 борца. Вод је организовао положај на Виторози. Са овог положаја вршена су патролирања, постављане заседе и вршене мање акције на територији према Санском Мосту и Старом Мајдану. Својом активношћу овај вод онемогућио је намјере усташа да се утврде у селима Фајтовци, Модра, и Горњи Каменград, тако да су они били присиљени да организују своје положаје непосредно испред Санског Моста у Побријежју и на Демишовцима. Вршећи честе акције вод је у јесен, ојачавши бројчано и заробивши више оружја, прешао на положај изнад Старог Мајдана и непосредно пред Сански Мост.

У току октобра припремао се нови напад на Будимлић Јапру. Са положаја од Санског Моста у акцији су учествовали, поред одталих, и дијелови јединица Петра Шкундрића и Ђурина Предојевића. На положајима код Санског Моста остала је по једна десетина.

Напад на Будимлић Јапру био је добро организован, али је непријатељ био бројан, добро наоружан и утврђен и ова акција није успјела. У борбама је погинуо Петар Шкундрић. Водови су се вратили на своје положаје и наставили акције на усташка упоришта у Старом Мајдану и Демишовцима.

Октобра мјесеца на положаје код Санског Моста дошао је Перо Морача. На положајима Ђуриновог вода, у селу Фајтовцима организован је народни збор на коме је Морача говорио. Он је борцима и народу објашњавао ситуацију код нас и у свијету. Истицао потребу братства и јединства објашњавајући да окупатори у заједници са усташама и осталим издајницима желе да организују братоубилачку борбу међу нашим народима. После овог збора омладина из Лушци Паланке извела је приредбу и одржано је народно весеље. Борци и омладина заједнички су ручали. То је био први организованији збор у заједници са борцима. Значај овог збора био је велик. Борци, омладина и народ везивали су своју судбину једни за друге и јачали своје међусобне односе.

Крајем октобра припреман је напад на Стари Мајдан, који се налази на путу између Санског Моста и Будимлић Јапре, упориште у њему служило је као истурена заштита рудника Љубије. У овој акцији поред Ђуринова вода учествовали су и борци са петровачког терена. Акција је успјела и устаници су овде заробили око 12 пушака и један пушкомитраљез са доста муниције. Ово је била врло значајна акција јер је то био први већи успјех и он је имао врло позитивно дејство на морал бораца, а и био је једно почетно искуство у освајању једног насељеног мјеста и утврђеног од стране добро наоружаног непријатеља.

Послије извјесног времена извршена је припрема и нападнути су Демишовци. То је било најјаче усташко утврђење испред Санског Моста које је служило као спољна одбрана града. Његов изванредан положај, узвишен и чист брежуљак са мноштвом ровова и добрих утврђења, пружао је добре могућности за одбрану. Посаду овог утврђења сачињавали су најокорелији злочинци, убице и кољачи, који су у околним селима вршили пљачку и насиље. Неуспех акције на ово упориште није ни најмање утјецао на активност бораца на овом терену. Заобилазећи Демишовце борци Ђуриновог вода постављали су често засједе на цести Сански Мост-Приједор и вршили на тој релацији повремене акције. Децембра мјесеца овај вод припремио је акцију на прузи Сански Мост-Приједор. Подухват је био врло смео, јер су постојале велике тешкоће за његово извођење. Прије свега огроман снијег и велика хладноћа, прелаз преко ријеке Сане чамцима, а уз то пријетила је опасност да непријатељ изврши напад из Демишоваца, Санског Моста и Алишића, и тако борце одсече од слободне територије и опколи на врло неповољном терену за борбу са тако надмоћним

непријатељом. Но и поред тих опасности и тешкоћа вод је у току ноћи прешао Сану код села Копривне и поставио засједу на прузи Сански Мост-Приједор између села Трново и Усораца. Непријатељ ово пребацивање преко Сане није осјетио. Већ рано у зору сав вод од око 30 бораца налази се у засједи поред пруге. Жељно и са нестрпљењем очекујући да наиђе воз од Санског Моста борци нису ни осјећали хладноћу од које се хватао лед на одјелима. Око девет часова ујутро наишао је непријатељ јачине око 40 војника. Засједа је била тако постављена да се онемогући ма какво бјежање. Распоређени у три групе борци су створили обруч који је с једне стране затварала ријека Сана. Напад је изведен тако брзо и силовито да се усташе уопште нијесу успјеле снаћи и организовати неки отпор, У првом налету партизани су их дотукли. Убијено је око 30 усташа међу којима се налазио и познати зликовац Азис Церић. У овој акцији заробљено је 28 пушака, три пушко митраљеза и велики број муниције. И поред жестоке борбе ниједан од бораца није рањен. Ова смјела успешна акција изазвала је одушевљење не само код бораца већ и у околним селима, која су се још налазила под контролом непријатеља. У овим селима са радошћу је примљена вијест да је убијен најпознатији зликовац Церић. Акција је унијела страх и пометњу међу усташке посаде. Од тада пут од Санског Моста до Приједора обезбеђивали су са далеко већим бројем војске.

Непосредно послје ове акције, 7. јануара 1942. Увјерени да партизани прослављају божићне празнике, усташе су кренуле из Санског Моста према Старом Мајдану у намјери да изненадним нападом ликвидирају партизанско упориште на Брдарима. Међутим у свом прорачуну непријатељ се тешко преварио. Умјесто да затекне борце, чему су се усташе надале, пијане и неопрезне, наишао је на добро организовану и припремљену заседу. У овом сукобу партизани су потпуно разбили усташе, заробили 28 пушака и 2 пушкомитраљеза, убили 20 непријатељских војника. Послје ове двије успијешне акције у редове вода долазили су нови борци. Сада их је било више од 60 добро наоружаних и опремљених.

Водећи борбе на терену око Санског Моста и на путу према Приједору и Љубији, борци су истовремено организовали исељавање становништва, угроженог од усташких власти, на слободну територију. Тако је из села Подлуг исељено скоро све становништво иако је ово село било у непосредној близини Санског Моста и опкољено с једне стране усташким упориштем у Побријежју и Демишовцима. Исељавање је вршено и из осталих угрожених села, и то првенствено из Усорца и других, преко ријеке Сане. Исељавајући становништво организовано је извлачење жита, као и осталих потреба на слободну територију. Исељено становништво, које је било неспособно да иде у редове бораца, радило је на организовању помоћи борцима, изради одјеће, прикупљању и спремању хране итд.

У жељи да се овлада новом територијом, и са намјером успостављања везе са Козаром, преко територије где је требало развити устанак ова чета смјелим продором

дошла је непосредно пред Приједор и сместила се у село Ресавце. Положај чете био је незавидан. Свуда околу налазила су се јака непријатељска упоришта. Сански Мост, Стари Мајдан, село Алишићи, Љубија и друга мјеста били су поседнути јаким непријатељским снагама, а на територији између ових мјеста смјестила се ова мала, али већ искусна и прекаљена у борбама и добро наоружана чета. Долазак бораца у ова села изазвао је право одушевљење. Свакодневно су пристизали нови борци. Народ је без резерве и самопрегором пружао сваку помоћ борцима. Смијештај, исхрана и свака друга потреба нијесу претстављани никакав проблем. Становништво свих села било је прожето само једном жељом – да се положај чете ојача, да успије разбити непријатеља и да стално остане на тој територији. Доласком у Ресавце борци са Грмеча први пут су успоставили везу са борцима са Козаре. Први човјек који је стигао са Козаре у Ресавце био је Кусоњић Гојко. Он је са својим водом држао положај на Топића Брду више Приједора. У овом сусрету разговор се водио око већ изведених акција од стране Ђуринових бораца пријеко реке Сане. У почетку Кусоњић је испољио љутњу због изведених акција преко Сане и истицао да је, кад се ради о акцијама, граница ријека Сана и да на њиховој страни они имају првенство вршења напада на непријатеља. Међутим, овај мали неспоразум, изазван завишћу због успијелих акција грмечких бораца, брзо је ријешен и Кусоњић се са Ђурином споразумио да се од сада акције изводе организовано и заједнички без обзира о којој се територији радило. Овим сусретом успостављена је стална веза између бораца са Грмеча и Козаре. Козарчани су скоро сваки дан слали Грмечлијама свежу рибу из рибњака поред Приједора, који се налазио на њиховој слободној територији. Поред осталог и то је био знак пажње, сарадње и другарских односа.

У жељи да што прије оправдају повјерење које су стекли код народа у новим крајевима, борци су се спремали за акције. У непосредној близини села Ресаваца налазило се јако непријатељско упориште у селу Бришеву. Ова посада била је истурена заштита рудника Љубије, а својим положајем било је врло погодно за одбрану. Његова посада имала је око 40 војника, одлично наоружаних и утврђених у бункерима. Имајући у виду чињеницу да у овим крајевима први пут изводе акцију, руководство чете настојало је да тај подухват што боље припреми и да својим новим успјехом ојача углед међу народом и зада страх непријатељу. Уз највећу опрезност прикупљени су сви податци о непријатељу, броју војника, наоружању, утврђењима и др. О намјери да се изведе акција руководство чете није упознало ниједног борца. Једне ноћи наређен је изненадан покрет. На путу према Бришеву борци су се распитивали куда се иде и са каквом намјером, али одговор на питање добили су непосредно пред положајима непријатеља. Путовало се под тешким околностима. Пут је био расквашен, потпуна помрачина и повремена киша отежавали су кретање. На прилазима Бришеву чета је у непосредној близини пробудила једног сељака (Милнар Ивана) и од њега захтијевала да каже све што зна о посади Бришеву. Увјеривши се да његово казивање слаже са већ прикупљеним податцима, командир чете му је наредио да их прво води до пред сам положај непријатеља. Заставши на домаку непријатељских пушака чета је тек сад

узната са задатком. Извршен је распоред водова и сваком воднику дати задатци. План напада предвиђао је потпуно опкољавање упоришта и спречавање бјежања непријатеља. По завршетку распореда водова и заузимања положаја командир чете лично је кренуо са водићем Млинар Иваном према стражару с намјером да га живог ухвати и добије најсигурније податке о распореду и снази посаде. Кад су њих двојица стигли у непосредну близину стражара, овај је дао знак да стану и на питање Ко иде? Водић је одговорио Иван. У исти мах командир чете је викнуо – „Овдје су партизани, не пуцајте јер ћете сви изгинути“. Чувши глас командира, и уговорени знак, који је дат пуцањем, борци су једногласним ура пошли на јуриш. Изненађена и не очекујући напад посада Бришева није уопште успјела да пружи ма какав отпор. Два стражара који су била на дужности нису стигли да ма шта предузму. Буновним и поспаним чуварима Бришева остало је само то да предају оружје. Смјела и брза акција дала је изванредне резултате. Без жртава и утрошка муниције, сем метка којим је дат знак за напад, чета је ликвидирала једно јако упориште и задобила одличан плијен. На повратку у своју базу борци су донијели један тешки митраљез, три пушкомитраљеза и 35 пушака са доста муниције. Разоружани војници сакупљени су и одржан им је краћи говор у коме им је објашњен циљ борбе против окупатора и истакнута потреба јединства наших народа у тој борби. Послије тога кратког разговора сви до једнога пуштени су кућама. Овај поступак оставио је изванредан утисак у околним селима, а код непријатеља у градовима изазвао је љутњу и завист, јер је овај поступак партизана јасно дао на знање да је пропаганда коју усташе шире само обична лаж и клевета.

Успјела акција и поступак партизана према заробљеном непријатељу задивили су народ. И они који су са неповерењем гледали ту малобројну чету, такоречи у обручу далеко надмоћнијег непријатеља, одавали су признање борцима. Учитељ у Расавцима, који није био наклоњен устаницима рекао је послије акције: „ Е сад видим да сте права војска“. Успјешни завршетак акције прослављен је заједно са народом. Честитања и поклони стизали су борцима са свих страна.

Јуна 1961 године.

Ђурин Предојевић, генерал мајор

Д. Богдановић